

DIREKTIVA VIJEĆA 1999/70/EZ

od 28. lipnja 1999.

s obzirom na okvirni sporazum o radu na određeno vrijeme, koji su sklopili ETUC, UNICE i CEEP

VIJEĆE EUROPSKE UNIJE,

uzimajući u obzir Ugovor kojim se utemeljuje Europska zajednica, a posebno njegov članak 139., stavak 2.,

uzimajući u obzir prijedlog Komisije,

budući da :

(1) nakon stupanja na snagu Amsterdamskoga ugovora, odredbe Sporazuma o socijalnoj politici su, kao aneks Protokolu o socijalnoj politici koji je aneks Ugovoru kojim se utemeljuje Europska zajednica, uključene u članke 136. do 139. Ugovora kojim se utemeljuje Europska zajednica;

(2) Uprava i zaposlenici (socijalni partneri) mogu, u skladu s člankom 139., stavak 2. Ugovora, zajednički zatražiti da se sporazumi na razini Zajednice provode pomoću odluke Vijeća na prijedlog Komisije;

(3) Točka 7. Povelje Zajednice o temeljnim socijalnim pravima zaposlenika predviđa, među ostalim, da "ostvarenje unutarnjeg tržišta mora dovesti do poboljšanja životnih i radnih uvjeta zaposlenika u Europskoj zajednici. Ovaj proces mora biti posljedica usklađivanja ovih uvjeta dok se poboljšanje održava, osobito što se tiče načina zapošljavanja, osim ugovora na neodređeno vrijeme, kao što su ugovori na određeno vrijeme, rad sa skraćenim radnim vremenom, privremeni rad i sezonski rad";

(4) Vijeće nije uspjelo postići odluku o prijedlogu za direktivu o izvjesnim radnim odnosima s obzirom na iskrivljavanja konkurentnosti¹, niti o prijedlogu za direktivu o izvjesnim radnim odnosima s obzirom na radne uvjete²;

(5) Zaključci Europskog vijeća iz Essena naglasili su potrebu poduzimanja mjera u cilju "povećavanja rasta intenzivnim zapošljavanjem, posebno fleksibilnijom organizacijom rada na način koji ispunjava i želje poslodavaca i zahtjeve konkurentnosti";

(6) Rezolucija Vijeća od 9. veljače 1999. o Smjernicama zapošljavanja u 1999. poziva socijalne partnere na svim odgovarajućim razinama da sklope sporazume za modernizaciju organizacije rada, uključujući fleksibilne radne sporazume, s ciljem da poduzeća postanu produktivna i konkurentna i da se postigne potrebna ravnoteža između fleksibilnosti i sigurnosti;

(7) Komisija, u skladu s člankom 3., stavak 2. Sporazuma o socijalnoj politici, razgovarala je s upravom i radnicima o mogućem smjeru djelovanja Zajednice s obzirom na fleksibilno radno vrijeme i sigurnost radnoga mjesta;

¹ OJ C 224, 8.9.1990., str. 6 i OJ C 305, 5.12.1990., str. 8.

² OJ C 224, 8.9.1990., str. 4.

(8) Komisija, smatrajući nakon toga razgovora da je akcija Zajednice bila potrebna, još jedanput je razgovarala s upravom i radnicima o biti zamišljenoga prijedloga u skladu s člankom 3., stavak 3. navedenog Sporazuma;

(9) Glavne organizacije, naime Union of Industrial and Employers' Confederations of Europe (UNICE), European Centre of Enterprises with Public Participation (CEEP) i European Trade Union Confederation (ETUC) obavijestile su Komisiju zajedničkim pismom od 23. ožujka 1998. o svojoj želji da se pokrene postupak predviđen u članku 4. spomenutog Sporazuma; one su zatražile od Komisije, zajedničkim pismom, daljnje razdoblje od tri mjeseca; Komisija je udovoljila ovom zahtjevu tako da je produljila razdoblje pregovaranja do 30. ožujka 1999.;

(10) Spomenute organizacije sklopile su 18. ožujka 1999. okvirni sporazum o radu na određeno vrijeme; uputile su Komisiji svoj zajednički zahtjev da se okvirni sporazum provede odlukom Vijeća na prijedlog Komisije, u skladu s člankom 4., stavak 2. Sporazuma o socijalnoj politici;

(11) Vijeće, u svojoj Rezoluciji od 6. prosinca 1994. o "nekim aspektima socijalne politike Europske unije : prilog gospodarskoj i socijalnoj konvergenciji u Uniji"³(3), zatražilo je od uprave i radnika da iskoriste priliku za zaključenje sporazuma, jer su oni u pravilu bliži društvenoj stvarnosti i društvenim problemima;

(12) Stranke potpisnice su u uvodu okvirnog sporazuma o skraćenom radnom vremenu, zaključenom 6. lipnja 1997., najavile svoju namjeru da razmotre potrebu za sličnim sporazumima u odnosu na ostale oblike fleksibilnog rada;

(13) Uprava i zaposlenici željeli su posvetiti posebnu pozornost radu na određeno vrijeme, dok su istovremeno naznačili kako je njihova namjera razmotriti potrebu za sličnim sporazumom u odnosu na privremeni rad preko agencije;

(14) Stranke potpisnice željele su zaključiti okvirni sporazum o radu na određeno vrijeme, postavljajući opća načela i minimalne zahtjeve za ugovore o radu na određeno vrijeme i radne odnose; one su pokazale svoju želju da se poboljša kvaliteta rada na određeno vrijeme putem osiguranja primjene načela nediskriminacije te da se uspostavi okvir za sprječavanje zloupotreba što proizlaze iz uzastopne primjene ugovora o radu ili radnih odnosa na određeno vrijeme;

(15) Pravi instrument za primjenu okvirnoga sporazuma je direktiva u okviru značenja članka 249. Ugovora; ona zato obvezuje države članice u pogledu rezultata koji treba postići, dok im prepušta izbor oblika i metoda;

(16) U skladu s načelima supsidijarnosti i proporcionalnosti, kako je izloženo u članku 5. Ugovora, ciljeve ove direktive ne mogu postići u dovoljnoj mjeri države članice i zato ih može bolje postići Zajednica; ova direktiva se ograničava na minimum onoga što je potrebno za postizanje ovih ciljeva i ne prelazi izvan onoga što je potrebno za tu svrhu;

(17) Što se tiče termina koji su upotrijebljeni u okvirnom sporazumu, no nisu specifično definirani u njemu, ova direktiva omogućuje državama članicama da definiraju te termine u skladu sa zakonom pojedine države ili praksom, kakav je slučaj i za druge direktive o socijalnim pitanjima u kojima se koriste slični termini, pod uvjetom da se u definicijama o kojima se radi poštuje sadržaj okvirnog sporazuma;

³ OJ C 368, 23.12.1994., str. 6.

(18) Komisija je napravila nacrt svog prijedloga direktive u skladu sa svojim Priopćenjem od 14. prosinca 1993. u pogledu primjene sporazuma o socijalnoj politici i svojim Priopćenjem od 20. svibnja 1998. o prilagodbi i razvijanju socijalnog dijaloga na razini Zajednice, uzimajući u obzir reprezentativan status ugovornih stranaka, njihov mandat i zakonitost svake klauzule okvirnoga sporazuma; ugovorne stranke skupa imaju dovoljno reprezentativan status;

(19) Komisija je obavijestila Europski parlament i Gospodarski i socijalni odbor tako što im je poslala tekst sporazuma, popraćen svojim prijedlogom direktive te memorandumom s tumačenjima, u skladu sa svojim priopćenjem u pogledu provedbe Protokola o socijalnoj politici;

(20) Europski parlament je 6. svibnja 1999. usvojio Rezoluciju o okvirnom sporazumu između socijalnih partnera;

(21) Provedba okvirnog sporazuma pridonosi postizanju ciljeva iz članka 136. Ugovora,

USVOJILO JE OVU DIREKTIVU:

Članak 1.

Svrha direktive jest staviti na snagu okvirni sporazum o ugovorima na određeno vrijeme, zaključen 18. ožujka 1999. između općih organizacija (ETUC, UNICE i CEEP), koji je dan ovdje u aneksu.

Članak 2.

Države članice će do 10. srpnja 2001. staviti na snagu zakone, propise i upravne odredbe, potrebne za zadovoljavanje ove direktive ili će osigurati da najkasnije do tog datuma uprava i zaposlenici dogovorno uvedu potrebne mjere, s time da se od država članica zahtijeva da poduzmu sve potrebne mjere kako bi im omogućile da u svako doba budu u stanju jamčiti rezultate koje postavlja ove direktiva. One će odmah obavijestiti Komisiju o tome. Države članice mogu dobiti maksimalno još jednu godinu, ako bude potrebno, a nakon razgovora s upravom i radnicima, kako bi povele računa o posebnim poteškoćama ili provedbi putem kolektivnog ugovora. Pod ovim okolnostima one će odmah obavijestiti Komisiju.

Kada države članice usvoje odredbe iz prvoga stavka, one će sadržavati upućivanje na ovu direktivu ili će biti popraćene takvom uputom u vrijeme njihove službene objave. Postupak za takvu uputu usvojit će države članice.

Članak 3.

Ova će direktiva stupiti na snagu na dan njene objave u Službenom listu Europskih zajednica.

Članak 4.

Ova je direktiva upućena državama članicama.

Sastavljeno u Luxembourgu 28. lipnja 1999.

Za Vijeće

Predsjednik

M. NAUMANN

PRILOG

ETUC-UNICE-CEEP-ov

okvirni sporazum o radu na određeno vrijeme

Uvod

Ovaj okvirni sporazum ilustrira ulogu koju mogu igrati socijalni partneri u europskoj strategiji zapošljavanja, dogovorenoj na izvanrednom sastanku na vrhu 1997. u Luxembourg te, nakon okvirnog sporazuma o radu u skraćenom radnom vremenu, predstavlja daljnji doprinos u postizanju bolje ravnoteže između "fleksibilnosti u radnome vremenu i sigurnosti za radnike".

Stranke ovoga sporazuma priznaju da ugovori neodređena trajanja jesu i nastaviti će biti glavni oblik radnoga odnosa između poslodavaca i zaposlenika. One također priznaju da ugovori o radu na određeno vrijeme, u izvjesnim okolnostima, odgovaraju potrebama i poslodavaca i zaposlenika. U ovom sporazumu izložena su opća načela i minimalni zahtjevi u odnosu na rad na određeno vrijeme, dopuštajući da se u njihovoj podrobnoj primjeni treba voditi računa o realnostima specifičnih državnih, sektorskih i sezonskih situacija. On ilustrira spremnost socijalnih partnera da ustanove opći okvir za osiguranje jednakoga postupanja s radnicima na određeno vrijeme tako da ih se zaštiti od diskriminacije te korištenja ugovora o radu na određeno vrijeme na osnovi koja je prihvatljiva za poslodavce i zaposlenike.

Ovaj sporazum odnosi se na zaposlenike na ograničeno vrijeme, uz izuzetak onih koje je agencija za privremeni rad stavila na raspolaganje poduzeću-korisniku. Namjera stranaka je razmotriti potrebu za sličnim sporazumom u odnosu na privremeni rad preko agencije.

Ovaj sporazum odnosi se na uvjete zapošljavanja zaposlenika na određeno vrijeme, dopuštajući da o pitanjima koja se odnose na zakonsku socijalnu sigurnost moraju odlučiti države članice. U ovom pogledu socijalni partneri ističu Deklaraciju o zapošljavanju Europskog vijeća iz Dublina 1996. kojom je naglašena, među ostalim, potreba za razvijanjem sustava socijalne sigurnosti, više naklonjenih zapošljavanju, putem "razvijanja sustava socijalne zaštite koji su podobni za prilagodbu novim obrascima rada i koji osiguravaju odgovarajuću zaštitu onih koji se bave takvim radom". Stranke ovog sporazuma ponavljaju gledište izraženo u sporazumu o radu u skraćenom radnom vremenu iz 1997. kako bi države članice trebale provesti ovu deklaraciju bez odlaganja.

Uz to, priznaje se također da su potrebne inovacije u sustavima socijalne zaštite zvanja i zanimanja kako bi se mogli prilagoditi sadašnjim uvjetima, a naročito da se predvidi prenosivost prava.

ETUC, UNICE i CEEP zahtijevaju od Komisije da podnese ovaj okvirni sporazum Vijeću na odlučivanje, s time da ovi zahtjevi budu obvezujući u državama članicama koje su stranka u tom sporazumu o socijalnoj politici koji je aneks Protokolu (br. 14) o socijalnoj politici kao aneks Ugovoru kojim se osniva Europska zajednica.

Stranke u ovom sporazumu traže od Komisije, u svom prijedlogu za provedbom ovog sporazuma, da zatraži od država članica da usvoje zakone, propise i upravne odredbe potrebne za zadovoljavanje Odluke Vijeća u roku od dvije godine od usvajanja

sporazuma ili da osiguraju⁴(1) da socijalni partneri sporazumno ustanove potrebne mjere do kraja toga razdoblja. Ako bude potrebno, i nakon savjetovanja sa socijalnim partnerima, a kako bi povele računa o konkretnim teškoćama ili provedbi putem kolektivnog ugovora, države članice imaju maksimalno još jednu dodatnu godinu da zadovolje ove odredbu.

Stranke u ovom sporazumu zahtijevaju da se konzultira socijalne partnere prije bilo koje zakonske, regulatorne ili upravne inicijative koju poduzmu države članice kako bi se uskladile s ovim ugovorom.

Bez štete za ulogu državnih sudova i Suda pravde, stranke u ovom sporazumu zahtijevaju da bilo koji predmet koji se odnosi na tumačenje ovoga sporazuma na europskoj razini treba, u prvom redu, Komisija uputiti njima radi mišljenja.

Opća razmatranja

1. Uzimajući u obzir Sporazum o socijalnoj politici koji je aneks Protokolu br. 14) o socijalnoj politici koji je aneks Ugovoru kojim se osniva Europska zajednica te osobito članak 3., 4. i 4.2 o tomu;
2. budući da članak 4.2 Sporazuma o socijalnoj politici predviđa da se sporazumi zaključeni na razini Zajednice mogu primjenjivati, na zajednički zahtjev stranaka potpisnica, odlukom Vijeća po prijedlogu Komisije;
3. budući da je, nakon druge konzultacije, u svom dokumentu o fleksibilnosti radnog vremena i sigurnosti radnika Komisija najavila svoju namjeru da predloži zakonski obvezujuću mjeru Zajednice;
4. budući da je u svom mišljenju o prijedlogu direktive o skraćenom radnom vremenu Europski parlament pozvao Komisiju da odmah preda prijedloge direktiva o drugim oblicima fleksibilna rada, kao što je rad na određeno vrijeme i privremeni rad preko agencije;
5. budući da je u zaključcima s izvanrednog sastanka na vrhu o zapošljavanju, usvojenim u Luxembourgu, Europsko vijeće pozvalo socijalne partnere da sklope sporazume za “modernizaciju organizacije rada, uključujući fleksibilne radne rasporede, u cilju da poduzeća postanu produktivna i konkurentna te da se postigne potrebna ravnoteža između fleksibilnosti i sigurnosti”;
6. budući da su ugovori o radu na neodređeno vrijeme opći oblik radnog odnosa i doprinose kakvoći života dotičnih zaposlenika te poboljšavaju učinak;
7. budući da je korištenje ugovora o radu na određeno vrijeme, utemeljeno na objektivnim razlozima, način za sprječavanje zlouporaba;
8. budući da su ugovori o radu na određeno vrijeme karakteristika zapošljavanja u nekim sektorima, zanimanjima i djelatnostima koji mogu odgovarati i poslodavcima i zaposlenicima;
9. budući da više od polovice zaposlenika na određeno vrijeme u Europskoj uniji čine žene i zato taj sporazum može pridonijeti poboljšanju jednakosti žena i muškaraca u korištenju povoljnih prilika ;
10. budući da se ovaj sporazum upućuje natrag državama članicama i socijalnim

⁴ U okviru značenja članka 2.4 Sporazuma o socijalnoj politici, koji je aneks Protokolu (br. 14) o socijalnoj politici, koji je aneks Ugovoru kojim se osniva Europska zajednica.

partnerima, kako bi uredili primjenu njegovih općih načela, minimalnih zahtjeva i odredbi, da bi se uzela u obzir situacija u svakoj pojedinoj državi članici te prilike u pojedinim sektorima i zanimanjima, uključujući djelatnosti sezonske naravi;

11. budući da ovaj sporazum uzima u obzir potrebu za poboljšanjem uvjeta socijalne politike, da se poveća konkurentnost gospodarstva Zajednice te da se izbjegne nametanje upravnih, financijskih i zakonskih ograničenja na način koji bi priječio stvaranje i razvitak malih i srednje velikih poduzeća;

12. budući da su socijalni partneri u najboljem položaju da nađu rješenja koja odgovaraju potrebama i poslodavaca i zaposlenika, te im se zato mora dati posebna uloga u provedbi i primjeni ovog sporazuma;

STRANKE POTPISNICE UGOVARAJU SLJEDEĆE :

Svrha (klauzula 1.)

Svrha ovoga okvirnog sporazuma jest :

- (a) poboljšati kvalitetu rada na određeno vrijeme osiguravanjem primjene načela nediskriminacije;
- (b) ustanoviti okvir za sprječavanje zlouporaba što proistječu iz primjene uzastopnih ugovora o radu ili radnih odnosa na određeno vrijeme.

Djelokrug (klauzula 2.)

1. Ovaj sporazum se odnosi na zaposlenike na određeno vrijeme koji imaju ugovor o radu ili radni odnos kako je definirano u zakonu, kolektivnim ugovorima ili praksom u svakoj pojedinoj državi članici.

2. Države članice, nakon razgovora sa socijalnim partnerima i/ili konzultiranja socijalnih partnera, mogu predvidjeti da se ovaj sporazum ne odnosi na :

- (a) odnose početnog stručnog obrazovanja i programe naukovanja;
- (b) ugovore o radu i radne odnose koji su zaključeni u okviru specifičnog obrazovanja na teret države ili obrazovanja koje subvencionira država, integracije i programa za stručnu prekvalifikaciju.

Definicije (klauzula 3.)

1. Za svrhu ovog sporazuma termin “zaposlenik za određeno vrijeme” znači osoba koja ima ugovor o radu ili radni odnos sklopljen neposredno između poslodavca i zaposlenika u kojem je svršetak ugovora o radu ili radnog odnosa određen objektivnim okolnostima, kao što je dosezanje određenog datuma, dovršenje određene zadaće ili pojava određenog događaja.

2. Za svrhu ovog sporazuma termin “usporedivo stalan zaposlenik” znači zaposlenik s ugovorom o radu ili u radnom odnosu neodređena trajanja, u istoj tvrtki, koji se bavi istim ili sličnim poslom/zanimanjem, uz uzimanje u obzir stručne osposobljenosti/vještine.

Tamo gdje nema usporedivo stalnoga zaposlenika u istoj tvrtki, usporedba će se napraviti upućivanjem na primjenjivi kolektivni ugovor ili, tamo gdje nema primjenjiva kolektivnog ugovora, u skladu sa zakonom pojedinih država, kolektivnih ugovorima ili praksom.

Načelo nediskriminacije (klauzula 4.)

1. S obzirom na uvjete zapošljavanja, sa zaposlenicima na određeno vrijeme neće se postupati na nepovoljniji način nego s usporedivo stalnim zaposlenicima jedino zato što oni imaju ugovor ili odnos na određeno vrijeme, osim ako drugačije postupanje nije opravdano iz objektivnih razloga.

2. Tamo gdje je prikladno, vrijedit će načelo pro rata temporis.

3. Sporazume za primjenu ove klauzule definirat će države članice nakon razgovora sa socijalnim partnerima i/ili konzultiranja socijalnih partnera, uzimajući u obzir zakon Zajednice i zakon pojedinih država, kolektivne ugovore i praksu.

4. Kvalifikacije s obzirom na razdoblje staža u odnosu na pojedine uvjete zapošljavanja bit će iste za zaposlenike na određeno vrijeme kao i stalne zaposlenike, osim tamo gdje su različite kvalifikacije za duljinu staža opravdane iz objektivnih razloga.

Mjere za sprječavanje zlouporaba (klauzula 5.)

1. Kako bi spriječile zlouporabe što proizlaze iz uzastopnih korištenja ugovora o radu ili radnom odnosu na određeno vrijeme, države članice će uvesti, nakon razgovora sa socijalnim partnerima, u skladu sa zakonom pojedinačnih država, kolektivnim ugovorima ili praksom, i/ili konzultiranja socijalnih partnera, tamo gdje ne postoje istovrijedne zakonske mjere za sprječavanje zlouporaba, na način kojim se vodi računa o potrebama specifičnih sektora i/ili kategorija zaposlenika, jednu ili više sljedećih mjera:

(a) objektivni razlozi kojima se opravdava obnavljanje tih ugovora ili odnosa;

(b) maksimalno ukupno trajanje uzastopnih ugovora o radu ili radnih odnosa na određeno vrijeme;

(c) broj obnavljanja tih ugovora ili odnosa.

2. Nakon razgovora sa socijalnim partnerima, i/ili konzultiranja socijalnih partnera države članice će odrediti, tamo gdje je prikladno, pod kojim uvjetima će se ugovori o radu ili radnom odnosu na određeno vrijeme

(a) smatrati "uzastopnim"

(b) smatrati kao ugovori ili odnosi na neodređeno vrijeme.

Informiranje i izgledi za zapošljavanje (klauzula 6.)

1. Poslodavci će obavijestiti zaposlenike na određeno vrijeme o slobodnim radnim mjestima koja će biti na raspolaganju u poduzeću ili tvornici, kako bi osigurali da oni imaju iste izgleda da se pobrinu za stalno radno mjesto kao i drugi zaposlenici. Takve informacije mogu se dati putem općeg priopćenja na pogodnome mjestu u poduzeću ili tvornici.

2. Što je više moguće, poslodavci bi trebali olakšati zaposlenicima na određeno vrijeme pristup odgovarajućim mogućnostima za izobrazbu, kako bi povećali svoju stručnost, razvili karijeru i mobilnost u zvanju.

Informiranje i konzultiranje (klauzula 7.)

1. Zaposlenici na određeno vrijeme bit će uzeti u obzir pri izračunavanju praga iznad kojeg se predstavnička tijela zaposlenika, predviđena zakonom pojedinačnih država te zakonom Zajednice, mogu osnovati u poduzeću, kako se zahtijeva odredbama pojedinačnih država.

2. Mjere za primjenu klauzule 7.1 definirat će države članice nakon razgovora sa socijalnim partnerima i/ili konzultiranja socijalnih partnera u skladu sa zakonom pojedinačnih država, kolektivnim sporazumima ili praksom te uzimajući u obzir klauzulu 4.1.

3. Što je više moguće, poslodavci trebaju dati važnost davanju odgovarajućih informacija postojećim predstavničkim tijelima zaposlenika o radu na određeno vrijeme u poduzeću.

Odredbe o provedbi (klauzula 8.)

1. Države članice i/ili socijalni partneri mogu podržavati ili uvesti povoljnije odredbe za zaposlenike od onih izloženih u ovom sporazumu.

2. Ovaj sporazum će biti bez štete za bilo koje specifičnije odredbe Zajednice, a posebno odredbe Zajednice koje se tiču jednakoga postupanja ili jednakih izgleda za muškarce i žene.

3. Provedba ovoga sporazuma neće činiti valjani razlog za smanjivanje opće razine zaštite koja se pruža zaposlenicima u djelokrugu sporazuma.

4. Ovim sporazumom se ne prejudicira pravo socijalnih partnera da zaključuju sporazume na odgovarajućoj razini, uključujući europsku razinu, u kojima se preuređuju i/ili nadopunjuju odredbe ovog sporazuma na način da se uzmu u obzir specifične potrebe dotičnih socijalnih partnera.

5. U prevenciji i rješavanju sporova te žalbi što proiziđu iz primjene ovoga sporazuma postupat će se u skladu sa zakonom pojedinih država, kolektivnim ugovorima i praksom.

6. Stranke potpisnice će izvršiti reviziju primjene ovoga sporazuma pet godina od datuma odluke Vijeća, ako to zatraži jedna od stranaka u ovom sporazumu.

Fritz VERZETNITSCH

Predsjednik ETUC-a

Georges JACOBS

Predsjednik UNICE-a

Antonio CASTELLANO AUYANET

Predsjednik CEEP-a

Emilio GABAGLIO

Glavni tajnik ETUC-a

Dirk F. HUDIG

Glavni tajnik UNICE-a

Jytte FREDENSBORG

Glavni tajnik CEEP-a

18. ožujka 1999.